

Nr. 60 - Persillekræmmeren - 2009

Arthur Post i Stensballe

Lokalarkivet har haft nogle samtaler med Arthur Jørgensen, Agervej 5, født 1925, der i Stensballe er kun er kendt som Arthur Post. Det drejede sig om det, at være landpost i gl. dage, et job, der i årenes løb har ændret sig fra postudbringning på cykel til udbringning med scooter eller bil, fra beklædning i sort over grå til rød uniform, fra stats- til privatansættelse, fra post- og socialfunktion til ren postbesørgelse. Arthur ved hvad han taler om, med 40 års og 3 måneders ansættelse i den kgl. Post - heraf var 35 år i Stensballe, 1954-1989.

Arthur på sin sidste postrunde med flag og gaver, 1989.

Lidt posthistorie

Postvæsenet i Danmark blev oprettet af Christian 4. i 1624 med en ugentlig hestetrukken postvogn fra København og i rute ud over landet. Ruten gik også til Horsens, hvorfra man på privat måde måtte hente posten.

Det første danske frimærke kom i 1851. I 1859 indførtes der husnumre i København, før hed det "tredje hus fra hjørnet". Frøavler Rasmus Østergaard (1866-1940) fortæller i sine erindringer (se Persillekræmmeren nr. 16), at i hans barndom var der ingen offentlig postbesørgelse til Stensballe, først omkring 1880 kom der en kørende postvogn med stop til landsbyen.

I 1967 indførtes der vejnavne og husnumre overalt i Danmark.

I 2000 blev der foretaget store og gennemgribende ændringer af postvæsenet P&T med henblik på

en overgang fra statslig til privat virksomhed, og hvor staten var ene-ejer af aktierne. Det holdt indtil 2005, hvor 22 % af aktierne i Post Danmark blev solgt til investeringsfonden CVC Capital.

Ung og prøvetid

Arthur voksede op på en landejendom ved Søvind. Efter skolegang og konfirmation, 14 år, skulle der vælges erhverv. Arthur ville være automekaniker og en læreplads kunne skaffes, men der var det med lønnen, - 1 kr. om ugen, - kost og logi samt arbejdstøj måtte skaffes for egen regning. Det blev for dyrt syntes forældrene.

I stedet blev det til pladser som karl på forskellige gårde. Den første plads gav 165 kr. plus kost og logi for halvåret. Senere var Arthur værnepligtig i den danske brigade i Tyskland, 1946- 1947. Arbejdet i landbruget fortsattes.

En dag i 1951 blev Arthur rådet til at søge ind ved postvæsenet. Der var en ledig plads på prøve ved posthuset i Søvind. Valget var ikke let. Arthur havde en plads som medhjælper hos en vognmand på hånden, det var trods alt noget med biler. På den anden side skulle man søge ind til postvæsenet inden man var 25 år, det gav fast arbejde, ja livsvarigt og med pension, hvis man opførte sig godt.

Arthur søgte og fik pladsen baseret på gode skolekunderskaber og anbefalinger fra de tidligere arbejdsgivere. Prøvetiden var som ”føl” hos en ældre erfaren post. Senere blev det til stilling som fast landpost i Søvind og Elbæk. Posten blev tidligt om morgenen afhentet på stationen i Søvind. Den kom med Odderbanen. Dernæst blev den sorteret og bragt ud. Samme procedure gentog sig senere sent om eftermiddagen på alle ugens hverdage.

Post i Stensballe

I 1954 var der en ledig stilling som landpost i Stensballe. Arthur søgte og fik stillingen. Stillingen rangerede under postmesteren i Horsens. De var flinke mænd på lang afstand (dengang). Man så dem ved ansættelsen, lejlighedsvis ved uventede, men venlige kontrolbesøg og ved afskeden. Arbejdet var at få posten hurtigt ud, aldrig få klager over postbesørgelse. Et frit arbejde under ansvar. Det blev til 35 gode år i Stensballe, 1954-1989.

Udgangspunktet for postbesørgelsen var brevopsamlingsstedet. Det skiftede adresse i årenes løb fra Husoddevej 2 videre til Bygaden 83, 85 og 87. Selv havde Arthur bopæl først på Bygaden 42, senere Spægbogade 14, indtil han i 1963 byggede eget hus på Agervej 5 (ved gadekæret), hvorfra han nyder pensionisttilværelsen sammen med sin fru Inger Sofie.

Arbejdet som post var meget alsidigt, dels var der selve postbesørgelsen, der lå i faste og kontrollerede former, dels var der det uofficielle arbejde, der ikke fandtes i arbejdsbeskrivelsen, men som havde stor betydning for ældre, syge og enlige. Et arbejde, der glemt i dag, hvor arbejdet er ren postbesørgelse, der udføres af skiftende postbude på hurtigkørende scootere.

Arthurs stolthed, en Chevrolet de Luxe 1939, ca. 1955.

Arbejdstiden begyndte tidligt om morgenen, når postbilen kom med posten fra Horsens. Derefter sortering og udbringning. Senere på dagen var der eftermiddagsudbringning af posten, dengang var der også udbringning af aviser, blandt disse københavnske og Horsens Folkeblad. Hvor lang var arbejdstiden? Det afhang af, hvor megen post der var, nogen gange var der lidt, andre gange, især ved højtiderne, var der megen post. Derudover var arbejdstiden afhængig af, hvor meget der skulle snakkes, og hvor mange gange, der skulle drikkes kaffe, samt hvordan vejret var, sommer med fint vejr, efterår med regn og mørke, eller vinter med sne og glatte veje. Brevene blev ikke puttet i postkassen, hvis en sådan fandtes. De blev personligt afleveret hos kunden, i hvert fald hos syge og ældre. Kort sagt. At være en landpost var en livsstil med meningsfuldt arbejde.

Arthur Chauffør

Interessen for biler blev ikke glemt. Allerede i 1946 som 21 årig fik Arthur kørekort. Det kostede 75 kr. Dengang skulle der ikke mange øvelsestimer til for at erhverve kørekort. Antallet af biler var få og trafikken begrænset. Kørekortet anvendte Arthur til i fritiden at køre lillebil (hyrevogn).

Senere fik Arthur stort kørekort, både til lastbil og bus. Derfor kørte Arthur sent på dagen gennem mange år for vognmand Erik Skov i Haldrup. Der blev kørt med sneplov og udført spredning af salt og sand, ja 117 ting. Også mange ture for Østergaards Frøavl blev det til, især om foråret med udkørsel af såsæd.

Små ferier blev samlet til store ferier, så der kunne udføres buskørsel til udlandet. I dag flyver man, men dengang kørte man. Det blev ture til Østrig, Jugoslavien, Gardasøen, Frankrig. Arthur kørte for Panther Rejser i Århus, og han elskede buskørsel. Særligt det med at køre nonstop om natten, ro i bussen, kaffe i koppen, chokoladepladen klar, ild i cigaren og styr på det hele.

Arthur på besøg i Lokalarkivet, 2007.

Tilbageblik

Arthur er af den opfattelse, at før i tiden havde alle folk bedre tid. Der var mere hygge, man kunne snakke og hygge sig med naboerne. Det var ikke noget med øl og kaffe. Vi sad bare og snakkede, og når vi var færdige med det, og det kunne godt vare længe, så gik vi bare hjem.

Kilde

Udover samtalerne er der hentet oplysninger fra Gudmund Rask Pedersen, Sogn & kirke, nr. 3, 2006.

Redaktion: FGS, KSO